Środki unijne na transformację

W konsekwencji przyjęcia Europejskiego Zielonego Ładu, w celu pomocy regionom węglowym Unii Europejskiej w przejściu na bardziej ekologiczną gospodarkę powstał specjalny instrument unijnej polityki spójności.

Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) zorientowany jest na łagodzenie społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji energetycznej w kierunku osiągnięcia celów Unii w dziedzinie energii i klimatu transformacji, tj. -55% emisji gazów cieplarnianych do 2030 roku oraz neutralności klimatycznej do 2050 r.
Pula środków FST dla pięciu polskich obszarów górniczych wynosi w perspektywie 2021-2027 – 3,85 mld euro. Większość tej kwoty stanowią środki przyznane dla województwa śląskiego – 2,2 mld euro. Są one wdrażane w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 (stanowią ponad 43% alokacji programu).

Główne działania

Wsparcie przedsiębiorstw

Środki z FST ukierunkowane są przede wszystkim na wsparcie sektora MŚP w procesie transformacji. 425,5 mln euro przeznaczono w szczególności na rozwój działalności i umiędzynarodowienie przedsiębiorstw, w tym inwestycje produkcyjne, które przyczynią się do transformacji gospodarki województwa.
Wsparcie inwestycji dużych firm możliwe jest jedynie w sytuacji utrzymania lub stworzenia nowych miejsc pracy. Na ten cel dedykowano 100 mln euro.
Przewiduje się, że planowane zmiany transformacyjne do 2030 r. spowodują utratę 36,5 tys. miejsc pracy. Natomiast w ramach realizacji TPST utworzonych zostanie 27,3 tys. miejsc pracy, w tym w wyniku interwencji dla dużych firm – 2,1 tys.

Infrastruktura innowacyjnej gospodarki

Ważnym elementem kreaowania zielonej, inteligentnej gospodarki jest stworzenie odpowiedniej infrastruktury dla transferu wiedzy i technologii. W ramach FST ok. 197 mln euro przeznaczono na budowę i rozwój infrastruktury, w tym badawczo-rozwojowej, parków technologicznych, hubów technologicznych, centrów projektowych, centrów kreatywności i innowacji przyczyniających się do transformacji.
Przyczyni się to do budowy pozycji wiodących ośrodków w obszarze innowacyjnego i wysoko technologicznego przemysłu, rozwoju przedsiębiorczości, tworzenia nowych firm oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

Nowoczesna edukacja

W odpowiedzi na potrzebę ściślejszego powiązania edukacji z wymogami nowej gospodarki przewiduje się znaczące przemodelowanie szkolnictwa. W ramach FST przewidziano zatem interwencję w obszarze kształcenia zawodowego i wyższego na kierunkach praktycznych.
Ponad 106 mln euro przeznaczono na stworzenie sal do praktycznej nauki zawodu wraz z zapewnieniem wyposażenia w szkołach ponadpodstawowych, natomiast ponad 103 mln euro dedykowano podniesieniu jakości infrastruktury szkół wyższych na potrzeby kształcenia w szczególności na kierunkach związanych z zieloną i cyfrową transformacją.

Rozwój OZE

Zmiana systemu energetycznego będzie skutkowała koniecznością rozwoju odnawialnych źródeł energii. W związku z tym ważnym obszarem wsparcia z FST jest rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii. Łącznie 300 mln euro przeznaczono na urządzenia i instalacje wykorzystujące OZE wraz z magazynami energii, oparte na różnych źródłach tej energii (turbiny wiatrowe, panele słoneczne, powietrzne i gruntowe pompy ciepła, elektrownie wodne, a także źródła oparte na biomasie i biogazach).

Rewitalizacja terenów zdegradowanych

Dużym wyzwaniem jest rekultywacja i przywrócenie do obiegu gospodarczego terenów zdegradowanych i poprzemysłowych, których w regionie nie brakuje. Ponad 295 mln euro przeznaczono na ponowne wykorzystanie terenów poprzemysłowych, zdewastowanych, zdegradowanych. Nowe funkcje powinny być zgodne z celami rozwojowymi regionu, tzn. gospodarczymi, środowiskowymi, społecznymi, edukacyjnymi.

Szanse i korzyści

- rozwój nowych sektorów, w tym tych opartych na nowych technologiach,
- nowoczesna, innowacyjna gospodarka,
- silna przedsiębiorczość,
- nowe kierunki rozwoju, przy jednoczesnym zachowaniu dziedzictwa i tożsamości kulturowej,
- nowe możliwości rozwoju i zatrudnienia,
- atrakcyjne, wysoko płatne i stabilne stanowiska pracy,
- nowe życie terenów zdegradowanych,
- więcej terenów zielonych,
- czystsze środowisko naturalne,

- wyższa jakość życia mieszkańców,
- atrakcyjne miejsce do zamieszkania oraz pracy.

Przyszłość

Środki FST z perspektywy 2021-2027 nie pozwolą na zaspokojenie wszystkich potrzeb. Dlatego władze województwa, obok intensywnego wdrażania obecnego programu, podejmują działania mające na celu kontynuację wsparcia regionów węglowych z FST po 2027 roku.